

## **Referat fra KOSTRA-VAR-møte 27/5-2011**

### Tilstede:

|                       |                                          |
|-----------------------|------------------------------------------|
| Carl Fredrik Nordheim | Folkehelseinstituttet (FHI)              |
| Liliane Myrstad       | FHI                                      |
| Bent Devik            | Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) |
| Kai Hagestrø          | Bærum kommune (KS)                       |
| Øivind Ryenbakken     | Oslo kommune (KS)                        |
| Ole Lien              | Norsk Vann                               |
| Roy Ulvang            | Avfall Norge (fram til lunsj)            |
| Svein Homstvedt       | Statistisk sentralbyrå (SSB)             |
| Simen Sæterdal        | SSB                                      |
| Gisle Berge           | SSB                                      |
| Eva Vinju             | SSB                                      |
| Corretta Saugstad     | SSB                                      |
| Kari B. Mellem        | SSB (referent)                           |

### Fraværende:

|                   |                                            |
|-------------------|--------------------------------------------|
| Terje Farestveit  | Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) |
| Elisabeth Møyland | Klif                                       |
| Morten Nicholls   | Mattilsynet                                |

*Merk: nummereringen nedenfor henspeiler på tilsvarende nummerering i møteinnkallelsen.*

## **1. Velkommen og innledning**

Dagsorden og referat fra forrige møte ble gjennomgått.

Følgende punkter ble satt opp under eventuelt:

- Pe-beregning
- Befolkningstall brukt ved rapportering og publisering

## **2. Kort gjennomgang av status for rapporteringsåret 2010**

*2.1 Skjema 21 Husholdningsavfall og 21C Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon.*

Datainngangen har vært noe tregere enn i fjor, men avfallsdata for alle kommunene, bortsett fra én, er innrapportert.

Det er godt samsvar med estimatene for nasjonale tall som ble beregnet i mars og resultatet som foreligger i juni.

Noen kommentarer gitt i skjemaene for husholdningsavfall ble gjennomgått:

- Enkelte kommuner ønsker at de interkommunale selskapene skal rapportere alle data. Ikke bare avfallsmengder, men også annen informasjon om renovasjonsordningen som rapporteres av kommunene i skjema 21.

Oppfølging: Eva undersøker om det er mulig å lage en teknisk løsning slik at de interkommunale selskapene rapporterer skjema 21 på vegne av kommunene.

- Er det nødvendig å skille mellom bringe- og henteordning? Det har vært spørsmål om bringeordning tidligere, men det har vist seg å være veldig likt for samtlige kommuner og ble derfor tatt ut av skjemaet.

Konklusjon: Spørsmål om bringeordning tas ikke inn i skjemaet.

- Er sporadisk henting godt nok forklart i skjemaet?

Konklusjon: Begrepet er tydelig i skjemaet, og endringer er ikke nødvendig.

- Kommuner som benytter gjenvinningsstasjoner i andre kommuner bør få mulighet til å rapportere det i skjema 21 .

Oppfølging: **Eva** vurderer om skjemaet bør endres.

- Ombruk. Er det avfall, og bør det være et felt i skjemaet for dette?

Oppfølging: **Eva** har dialog med Avfall Norge og Klif om temaet.

- Punkt 3 i skjema 21 bør endres med annen inndeling. Slik det står nå kan det se ut som spørsmålet om valgmuligheter kun gjelder hytterrenovasjon.

Oppfølging: **Eva** endrer inndelingen før neste års innrapportering.

## 2.2 Skjema 22 Kommunale gebyrer knyttet til bolig

Det er sendt ut en felles purring fra KOSTRA sentralt. 416 kommuner har sendt inn skjema 22, men noen av de kan være blanke.

Revisjonen av dataene er godt i gang, og ingen spesielle problemer har oppstått.

Grunnen til at det i skjema 22 rapporteres for inneværende år i motsetning til alle andre data som gjelder for foregående år, er at tallene benyttes i konsumprisindeksen og man ønsker å ha så ferske tall som mulig.

## 2.3 Skjema 23 Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

Datainnngangen er omtrent på nivå som i fjor, og det er fortsatt data for avfallssektoren som har størst frafall.

## 2.4 Skjema 26A, 26B1, 26B2, 26C og 26D ("tjenestedata på avløp")

### 26A (Avløpsanlegg < 50 pe)

33 kommuner har ikke rapportert.

175 kommuner har digital kartlegging av minst 95 prosent av ledningsnett, og 57 kommuner har digital kartlegging av mindre enn 5 prosent.

### 26B1 og 26B2 (avløpsanlegg ≥ 50 pe)

Ved å sammenligne antallet preutfylte skjemaer med det som er innrapportert er det 9 prosent som ikke er innsendt.

For en del kommuner vil driftsassistansen rapportere de deler av skjemaet som omfatter analysedata, mens kommunen kun rapporterer de øvrige deler. Imidlertid så er der fremdeles tilfeller av kommuner som ikke rapporterer "sin del" – til tross for purringer – med ufullstendig rapportering som resultat. Analysedataene må sies å være viktigst å få oppdatert, men likevel så er det ønskelig å få fullstendig oppdatert rapportering av anlegget også fra kommunen.

## 26C Behandling og disponering av avløpsslam

Noe lavere innrapportering enn i fjor, og 17 prosent av de preutfylte skjemaene er ikke sendt inn.

## 26D Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av Forurensningsforskriften kapittel 14

Det er rapportert 392 skjema, og sammenlignet med preutfyllingen av skjemaet så mangler det 23 skjema (6 prosent).

### Nøkketall:

Det blir ikke direkte sammenlignbare tall for beregnet gjennomsnittsalder fordi inndelingen på "aldersgruppene" er endret.

### Rensekrav fra Forurensning:

Det må arbeides med uttrekket fra Forurensning, da det fortsatt er en del som er uklart.

Oppfølging: **Gisle** avtaler møte med Klif.

## *2.5 Vannverksregisteret (Vreg)*

Foreløpig inngår ikke de vannverk som er organisert som BA og AS i dataene som er oversendt fra FHI.

Oppfølging: **Carl Fredrik** sjekker om det er mulig å få de med innen filen oversendes SSB.

Svarprosent per 18. mai –

- 371 kommuner i KOSTRA-rapport – 91 %
- 912 kommunale vannverk har svart - ca. 86 %

## **3 Vann**

### *3.1 Manglende opplysninger fra vannverk som forsyner færre enn 50 fastboende personer*

For å redusere oppgavebyrden for små vannverk, har Mattilsynet lagt inn et filter i sine skjematjenester. Vannverk som forsyner færre enn 50 fastboende personer får filtrert bort opplysninger om vannforbruk på sektorer, opplysninger om ledningsnettets materialtyper og alder, fornying, utvidelse og lekkasjereparasjoner, samt avbrudd i vannforsyningen. Disse spørsmålene var med i VREG tidligere.

Oppfølging: **FHI** melder til Mattilsynet at disse spørsmålene og opplysningene fortsatt bør være med.

### *3.2 Sikkerhet og beredskap - behov for endrede indikatorer?*

Indikatoren om beredskapsplaner viser om vannverket har en beredskapsplan eller ikke. Det er viktig at beredskapsplanen er oppdatert og at det er gjennomført øvelser.

Oppfølging: **Arbeidsgruppa** har e-post utveksling for å vurdere om indikatoren skal endres til neste års innrapportering.

Indikatoren for avbrudd i vannforsyningen endres slik at den viser både planlagte og ikke-planlagte avbrudd. VREG har tall for dette. De nye indikatorene viser summen av alle avbrudd samt de ikke-planlagte avbruddene. Begge vises i timer per år.

For publiseringen i juni blir det for knapp tid til å lage tidsserie bakover i tid av de nye indikatorene og den "gamle" indikatoren publiseres også for å ha en tidsserie.

Oppfølging: **Gisle** vurderer om det er teknisk mulig å lage tidsserie for de nye indikatorene.

### 3.3 Ledningsnettets alder

Det benyttes ulike tidsperioder i KOSTRA og i MATS. Det ble vurdert om det av brukerhensyn skulle endres slik at inndelingene ble like.

Konklusjon: Det gjennomføres ingen endringer, da dette har vært slik i mange år, og det har ikke kommet noen henvendelser fra kommunene på at dette bør samordnes. Innføring av brudd i tidsserier i eksisterende statistikk, som følger av forslaget, er også et argument for å beholde eksisterende skjemaformering.

## 4 Estimert av nasjonale tall i KOSTRA

Bakgrunn for å innføre estimatene er at det er ufullstendig rapportering av enkeltkommuner, og det er derfor ikke mulig å lage tall for hele landet ved å summere. Det er ønskelig med landstall allerede 15. mars, og det blir estimert tall i de tilfellene hvor kommunen ikke rapporterer. Estimeringen gjøres i første omgang på grunnlagstall, nivå 3, og det vil senere bli estimater også på nøkkeltall, nivå 2.

Det er flere valgmuligheter for estimering: Ratemodell med og uten konstantledd, regresjon, imputering (fjorårets eller tidligere års tall), eksternt estimerte tall, summering (kun årets tall).

For estimeringsmetodene rate- og regresjonsmodell ble den opprinnelige forklaringsvariabelen satt til offisielt innbyggertall i kommunen. Den er nå utvidet til også å omfatte annen valgt fritt valgt variabel som alternativ til innbyggertall.

Oppfølging: **Gisle** gir tilbakemelding fra VAR-gruppa om at estimatene bør presenteres før kommunene i lista over regioner slik at det er et klart synlig valg.

## 5 Avløp

5.1 Pumpestasjoner, kloakkstopper, regnvannsoverløp og grad fellessystem. Behov for tydeligere forklaring av begrepet "ledningsnett"?

KOSTRA benytter begrepet spillvannsnett. I pkt. 2 i skjema 26A må spillvannsledning spesifiseres i overskriften.

Klif var ikke tilstede på møtet, og de har i etterkant av møtet stilt spørsmål ved bruk av begrepet spillvannsledninger.

Oppfølging: **Kari** innkaller til et avløpsmøte (kun deler av arbeidsgruppa innkalles) i august/september hvor eventuelle endringer i skjemaene diskuteres.

Det er også noen språklige feil i skjemaet (nynorsk i bokmål-skjemaet) som må rettes. Dette gjelder skjema 26A under del 2 hvor det bla står "overvatn", "spillvatn" og "forhandsutfylling" og 26B1 under del 4 hvor det har sneket seg inn et "ikkje".

Oppfølging: **Gisle** retter til bokmål i neste års skjema.

5.2 Innbyggere tilknyttet septiktømming

Er det behov for å justere beregningen av antall innbyggere tilknyttet septiktømming, og hvordan skal det i tilfelle gjøres?

Konklusjon: Konstruert våtmark, biologisk toalett, biologisk toalett - gråvannsfiler og tett tank for svartvann skal inkluderes i tallet for innbyggere tilknyttet septiktømming.

5.3 Faktor: innbygger per hus, vannmåler eller abonnent

Et fåtall kommuner har direkte tall på antall innbyggere tilknyttet ulike anlegg. SSB har fylkestall for antallet personer per innbygger. Gjennomsnittstallet for landet er 2,2, med en variasjon fra 1,8 til 2,5 personer per husstand.

Konklusjon: Fylkestallene i SSBs tabell 06078 kan benyttes for å beregne antall innbyggere tilknyttet, og en fylkesoversikt basert på tallene legges inn i veiledningene til skjema 26A til neste år.

#### 5.4 Bygningsnummer og organisasjonsnummer

Opplysningene om bygningsnummer og organisasjonsnummer benyttes ikke i avløpsstatistikken, og de vurderes derfor fjernet fra skjemaet.

Oppfølging: **Gisle** forhører seg med areal- og miljøøkonomi-gruppa i seksjon 220 om de ønsker å benytte dataene eller om de kan fjernes.

#### 5.5 Redusere omfanget av antall skjema innrapportert.

Skal det utvikles løsninger for å hjelpe kommunene til lettere KOSTRA rapportering? Enkelte kommuner med mange avløpsrenseanlegg har et uforholdsmessig høyt antall skjemaer å fylle ut.

Oppfølging: **Gisle** forhører seg med KOSTRA-IT om mulighetene for å innføre funksjonalitet som gir mulighet for import av data fra en flat fil.

### 6 Kostnadsdekning

#### 6.1 Funksjonsdelte indikatorer, vann- og avløpssektoren

Oppfølging: **Kari** endrer faktaarkene slik at det publiseres funksjonsdelte indikatorer i vann- og avløpssektoren for ”Driftsutgifter per innb. tilknyttet” på nivå 2 og at alle funksjonsdelte grunnlagsdata publiseres på nivå 3.

#### 6.2 Kapitalutgifter hos ekstern produsent

- hvor mange har rapportert?

Oppfølging: Det er kun 14 kommuner som har rapportert tall for kapitalutgifter hos ekstern produsent. Det vurderes av **arbeidsgruppa** om disse opplysningene skal tas ut av skjemaet.

### 7 Eventuelt

#### 7.1 pe-beregning

Noen kommuner har ønsket en forenklet måte for beregning av pe.

Oppfølging: **Ole** forhører seg med Klif om det er mulig å fravike beregningsmåten beskrevet i Norsk Standard.

#### 7.2 Befolkningstall brukt ved rapportering og publisering

Ved tidspunktet for innrapportering i KOSTRA er ikke befolkningsdata per 31.12 for innrapporteringsåret tilgjengelig. Dette kan lage skjevheter da det ved publisering benyttes befolkningsdata for innrapporteringsåret og at skjemaene fylles ut før offisielle befolkningstall er tilgjengelig.

Konklusjon: I skjema 26A er det presisert at de forhåndsutfylte dataene ikke er fra innrapporteringsåret og derfor er veiledende. Befolkningsdata er tilgjengelige i slutten av februar for foregående år.

#### 7.3 Neste arbeidsgruppemøte avholdes i SSBs lokaler på Kongsvinger.